

The Opinions of Primary Teacher Candidates towards Evaluation Performances of Instructors

Serhat Süral^{1,*}

¹Pamukkale University, Education Faculty, Department of Primary Education, 20070 Denizli, Turkey

Abstract

The knowledge and experience gained in the higher education stage with professional instructors who are one of the most important elements of the process for the individual. Because of this, the instructor of the class teacher education courses within the program, course performance, it is intended that teachers have taken the course evaluation by the instructor.

General screening model is used in the conduct of the trial, and the study was designed with a descriptive survey method. The class teachers constitute 203 teachers. In order to evaluate the performance of teaching staff "Teacher Performance Assessment" inventory developed by Dalgıç (2010) is used.

Despite teacher candidates applied to the inventory offered as an option to evaluate all training courses, they prefer to evaluate training courses they take in life science teaching evaluation, teaching social studies, science and technology education and mathematics education courses.

Article Info

Received
24.03.2015

Revised:
01.07.2015

Accepted
14.07.2015

Keywords:

Performance evaluation; Primary teacher; Teaching courses.

Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Öğretim Elemanlarının Performanslarını Değerlendirmeye Yönelik Görüşleri

Özet

Yükseköğretim aşamasında edindiği bilgi ve deneyimlerle bir meslek sahibi olan birey için (diğer tüm kademelerde olduğu gibi) sürecin en önemli öğelerinden birisi öğretim elemanlarıdır. Buradan yola çıkılarak, sınıf öğretmenliği programındaki öğretim derslerini veren öğretim elemanlarının ders içi performansları, o öğretim elemanlarının dersini almış öğretmen adayları tarafından değerlendirmeleri istenmiştir.

Araştırmanın yürütülmesinde genel tarama modeli kullanılmış olup, betimsel tarama modeliyle desenlenmiştir. Araştırmanın örneklemini 3. ve 4. sınıf, sınıf öğretmeni adayından 203 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretim elemanlarının performanslarını değerlendirebilmek adına Dalgıç (2010) tarafından geliştirilen "Öğretim Elemanı Performans Değerlendirme" envanteri kullanılmıştır.

Öğretmen adaylarına uygulanan envanterde öğretim derslerinin tamamı öğretmen adayları tarafından değerlendirilebileceği ifade edilmesine rağmen, değerlendirmek için tercih ettikleri öğretim dersleri hayat bilgisi öğretimi, sosyal bilgiler öğretimi, fen ve teknoloji öğretimi ve matematik öğretimi dersleridir.

Makale Bilgisi

Gönderildi
24.03.2015

Düzeltildi:
01.07.2015

Kabul Edildi
14.07.2015

Anahtar Kelimeler

Performans Değerlendirme; Sınıf Öğretmenliği; Öğretim Dersleri

*Corresponding Author Phone: +90 258 296 1160, Fax: +90 258 296 1200, E-mail: ssural@pau.edu.tr

Summary

Introduction

These items are teachers of learning and teaching process in a way that allows efficient and effective execution. A student that play an important role in shaping the future of pre-school education during the life of the higher education process at different ages until the end of qualifying and teachers are involved. Teachers at all levels of education should make students cognitive, affective and psychomotor are gains. One of the important outcomes of students gained at the end of this educational process is to obtain professional products. Higher stages of acquired knowledge and experience with one faculty member of a profession are the most important elements of the process of the individual. Teaching profession, the proliferation of information, very fast change and renewal of the research in accordance with the truth, is a professional who needs to learn and develop. Therefore, teachers in the process of increasing their grown quickly, it is necessary to teach them to use in changing and no communication and interaction with information and resources to achieve renewed opportunities for education and training activities of information technology. As a result, well-trained, experienced, innovative and responsive to change, provided by qualified instructors who believed in the need for teacher training. As a result, the performance evaluation of teachers by teachers of the teaching staff in training institutions have been requested. To sum up, the instructor of the class teacher education courses within the program, course performance, it is intended that teachers have taken the course evaluation by the instructor.

Methodology

General screening model is used in the conduct of the trial, and the study was designed with a descriptive survey method. The class teachers constitute 203 teachers. In order to evaluate the performance of teaching staff, "Teacher Performance Assessment" inventory developed by Dalgıç (2010) is used.

The universe of this research, constitutes the third and fourth grade teachers studying at Faculty of Education in Pamukkale University. The sample of the study, 433 faculty of education in the universe constitutes 203 teachers from the third and fourth grade teachers. In total has reached about 46.88% of the population reached 203 students.

Within the scope of this study, the research 2014-2015 academic year studying in classroom teaching reliability coefficient of the sample consisting of third and fourth grade teachers is calculated as .885. In this study, using a Likert-type inventory, the performance of the teaching staff "strongly disagree" to "completely agree" was scored as 1 and 5 point intervals. According to the research performance of faculty members teaching in the classroom teacher they have received from the candidates were asked to evaluate the course.

Each lesson in teaching performance assessment of the views of girls and boys of the instructors were examined separately according to gender. All of the teachers participating in the study area was chosen as the course teachers from the same instructor for each course. Evaluation of multiple instructors on the same course is not the case.

Results and Discussion

In this study to evaluate the performance of faculty members, teaching classes on the criteria of the third and fourth grade teachers programs were rated in accordance with the performance of inventory they want a course instructor. At this point, teachers teaching life science, social studies education, science and technology education and teaching mathematics course have preferred to evaluate the performance of faculty members. In studies evaluating the

performance of four faculty members evaluated the views of girls and boys separately teachers are provided the opportunity to be compared with each other findings.

Mathematics teaching apart from other training courses teaching staff performance evaluation is that they are performance agent with a common idea of both female and male teachers, as well as the formation of the sub-group and the parent group in this case, their views on the teaching staff of teachers reveals the results that they support each other. The lack of teaching staff in the same state of mathematics education course is a remarkable result. Both groups also take place in different materials, girls and male teachers indicate that instructors evaluate from different angles. Besides, teachers of boys and girls to be away from each other, the score they gave substance to the performance of both upper and lower band has been one of the remarkable findings in this study.

As a result, an effective and efficient education system needs to feedback of all items in the education system in order to create a question. The students of the program, teachers, methods and materials used, the more effective learning and teaching process should be developed and evaluated and measured on behalf of the teaching staff can contribute to quality. Education in teacher training institutions are also elements of this process needs assessment and to develop themselves. As the instructor can evaluate themselves in this context, also be assessed by the students they observed them enter the best course. In this study, the teachers trained by studying the performance of the teaching staff in faculties of education teachers are evaluated. This study evaluated the performance of different classes by instructors who, even testing the relationship between the teachers of the faculty instructor with the evaluation of its performance can be improved in the work, such as performance evaluation.

Turkish version / Türkçe

1. Giriş

Sosyal bir sistem olan eğitim, birbiriyle bağlantılı ve her birini etkileyen öğrenci, öğretmen, program, veli, okul yönetimi, ders araç-gereçleri vb. öğelerden oluşmaktadır. Bu öğelerden öğretmen, öğrenci ve program temel öğeler olarak kabul edilmektedir. Eğitim-öğretim etkinliklerinin sağlıklı, etkili ve verimli olarak yürütülmesi adı geçen öğeler arasındaki ilişkilerin uyumlu ve etkili olmasına bağlıdır (Murat, Aslantaş ve Özgan, 2006, s.264). Bu öğeler içerisinde öğrenme öğretme sürecinin etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlayan ise kuşkusuz öğretmenlerdir. Bir öğrencinin geleceğinin şekillenmesinde önemli bir rol üstlenen ve öğrencinin öğrenim hayatına okul öncesi eğitimi döneminden yükseköğretim sürecinin sonuna kadar farklı yeterliklerde, karakterlerde, yaşlarda öğretmenler dahil olmaktadır. Her eğitim kademesindeki öğretmenlerin ise öğrenciye kazandırması gereken programlar dahilinde belirlenmiş bilişsel, duyuşsal ve psikomotor kazanımlar vardır. Öğrencinin tüm bu eğitim sürecinin sonunda elde ettiği önemli çıktılardan biri de meslek edinme ürünüdür. Yükseköğretim aşamasında edindiği bilgi ve deneyimlerle bir meslek sahibi olan birey için (diğer tüm kademelerde olduğu gibi) sürecin en önemli öğelerinden birisi öğretim elemanlarıdır.

Emanuel ve Adams (2006) çalışmalarında öğretim elemanlarının sınıf içindeki performanslarını değerlendirmede 6 boyut belirlemiştir. Bu boyutlar, öğretim elemanının derse iyi hazırlanmasını, dersi etkili biçimde sunmasını, karşılıklı iletişime dayalı öğretim tekniklerini kullanmasını ve öğrenciyi öğrenmeye motive etmesini kapsayan “güvenilirlik”; öğrencilerin sorularını yanıtlamadaki gönüllüğünü ve coşkulu davranışlarını kapsayan “karşılık

verebilirlik”; öğrenciye olan davranışlarında tutarlı, açık fikirli, esnek ve güvenilir olmalarını kapsayan “güvence”; öğrencilerini birey olarak dikkate alma ve onlara kendilerini değerli hissettirme davranışlarını kapsayan “empati” ve derse getirdiği yenilik ve katkılar ile yaratıcı davranışları da kapsayan “anlamlılık” boyutlarıdır.

Bugün tüm dünyada benimsendiği gibi toplumların gelişmişlik ve refah düzeyleri öncelikle eğitim sistemlerinin başarı düzeyi ile doğru orantılıdır. Eğitim sisteminin başarısı temelde, sistemi işletecek öğretmenlerin niteliği ile çok yakından ilişkilidir. “Ulusal ideallerin yayılması; toplumsal, siyasal ve ekonomik yaşamın gelişmesi bireylerin davranışlarını değiştirmekle görevli olan öğretmenlerin niteliğine bağlıdır. Bu nedenle, öğretmenlerin yetiştirilmesine ayrı bir özen gösterilmelidir” (Saracaloğlu, 1991, s.85).

Öğretmenlik, bilginin çoğalması, çok hızlı değişmesi ve yenilenmesi gerçeğine uygun olarak araştırmaya, öğrenmeye ve gelişmeye gereksinimi olan bir meslektir. Bu nedenle öğretmenlere yetiştirilmeleri sürecinde hızlı bir şekilde artan, değişen ve yenilenen bilgiye ulaşmak için bilgi kaynaklarıyla iletişim ve etkileşimde bulunmayı ve gelişen teknolojinin imkanlarını eğitim öğretim etkinliklerinde kullanmayı öğretmek gerekmektedir. Bu da iyi yetişmiş, deneyimli, yeniliklere ve değişimlere karşı duyarlı, nitelikli öğretmen yetiştirmenin gereğine inanmış olan nitelikli öğretim elemanları ile sağlanabilir (Murat, Aslantaş ve Özgan, 2006, s.266).

Brown ve Koenig (1993) Oregon Devlet Üniversitesi İşletme Fakültesinde mezun öğrencilere yönelik yaptıkları çalışmalarında hizmet kalitesinin belirlenmesinde mezun öğrencilerin karar verici bir durumda olması gerektiğini savunmuşlardır. Araştırmada, mezun öğrencilerin % 54’ü kalitenin belirlenmesinde en önemli unsurun öğretim elemanları olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrencilerin öğretmenin verdiği bilgilerden ziyade, daha çok tutum ve davranışlardan etkilendikleri yapılan araştırmalarla belirlenmiştir (Gözütok, 1988). Açıan ve Saydan'ın (2009) ifade ettiklerine göre öğrenci ve öğretim elemanı arasındaki sınıf-içi ve sınıf-dışı ilişkiler öğrenci üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Üniversite öğrencilerinin eğitim hizmetlerine ilişkin değerlendirmeleri, hem sınıftaki öğrenci-öğretim elemanı ilişkilerini hem de öğrenmeyi kolaylaştıran koşul ve davranışları içermektedir. Eğitim sürecine ilişkin öğrenci memnuniyeti araştırmaları öğrenmenin, çok güçlü bir biçimde dersten sağlanan doyumla ilgili olduğunu ortaya koymaktadır (Guolla, 1999, s.87).

Eğitim süreci, sadece sınıftaki akademik öğretimle sınırlı olmayan bunun dışında sınıf dışı öğrenci-öğretim elemanı ilişkilerini, eğitim programını ve öğretim elemanının akademik danışmanlığını ve rehberliğini de içeren bir süreçtir. Bu nedenle öğrencilerin eğitim sürecine ilişkin görüşlerini saptama tüm bu boyutları kapsamalıdır (Dolmans ve diğ., 2003, s.212).

Öğrenci değerlendirmeleri kaliteli eğitim verilir verilmeyeceğini değerlendirmede tek bilgi kaynağı olmamakla birlikte yararlı bilgiler sağlar ve öğretimin kalitesini gösteren diğer pek çok göstergeden daha geçerli ve güvenilirlerdir (Penny, 2003, s.400). Ekinci ve Burgaz'a (2007) göre ise öğrenciler bu sürecin doğrudan alıcısı ve yararlanıcısı konumundadır. Bu nedenle eğitimi değerlendirme ve öğrenmenin/öğretimin niteliğini belirleme yoluyla ve hizmetlerden yararlananların görüşlerine dayalı olarak etkililik ve verimliliğini ispat etmeye yönelik üniversiteler için bu tür değerlendirmeler önemli bir veri kaynağıdır.

Tüm bu ifadelerin sonucunda, öğretmen yetiştiren kurumlardaki öğretim elemanlarının performanslarının öğretmen adayları tarafından değerlendirilmesi istenmiştir. Buradan yola çıkılarak, sınıf öğretmenliği programındaki öğretim derslerini veren öğretim elemanlarının ders içi performansları, o öğretim elemanlarının dersini almış öğretmen adayları tarafından değerlendirmeleri amaçlanmıştır.

2.Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, çalışma kapsamının evren ve örneklem sayıları, veri toplama aracının geçerlik ve güvenilirlik çalışması ve verilerin analizi için kullanılan testler hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın yürütülmesinde genel tarama modeli kullanılmış olup, betimsel tarama modeliyle desenlenmiştir. Genel tarama modeli çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak örneklem üzerinde yapılacak tarama iken (Karasar, 2011, s.79-81), Kaptan'a göre (1998) göre, olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların “ne” olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan araştırmalar betimsel çalışmalardır.

2.2.Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören üçüncü ve dördüncü sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışma grubuna dördüncü sınıf öğretmen adaylarının alınmasının gerekçesi, öğretim derslerini çok büyük bir çoğunluğunu almış olmalarıdır. Bunun yanında üçüncü sınıf öğrencilerinin alınmasının sebebi; hem dördüncü sınıf öğrencilerine ulaşmada yaşanan zorluklardan (KPSS'ye hazırlanmaları, çok fazla derslerinin kalmaması gibi) dolayı öğretmen adayı sayısını artırabilmek hem de öğretim derslerinin yarısından fazlasını almış olmalarıdır. Araştırmanın örneklemi belirlemek için, oransız eleman örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Evrende bulunan 433 eğitim fakültesi üçüncü ve dördüncü sınıf öğretmeni adayından 203 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Toplamda ise 203 öğrenciye ulaşılarak evrenin yaklaşık % 46.88'ine ulaşılmıştır. Çalışma kapsamına 117 dördüncü sınıf öğretmen adayı, 86 üçüncü sınıf öğretmen adayı dahil edilmiştir.

2.3.Veri Toplama Aracının Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması

Öğretim elemanlarının performanslarını değerlendirebilmek adına Dalgıç (2010) tarafından geliştirilen "Öğretim Elemanı Performans Değerlendirme" envanteri kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini İstanbul İlindeki 21 devlet ve vakıf üniversitesinin yabancı dil hazırlık programlarında görev yapan 1035 öğretim elemanı ve bu programlarda okuyan yaklaşık 18000 öğrenci oluşturmaktadır. Evrene ait örneklemin seçiminde ise küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Öğrenci örneklem grubu, İstanbul İlindeki iki devlet (Yıldız Teknik Üniversitesi, Marmara Üniversitesi) ve iki vakıf üniversitesinin (Beykent Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi) yabancı dil hazırlık programlarında öğrenim görmekte olan öğrencilerden oluşmuştur. Soru formu 360 öğrenciye dağıtılmış ve bunlardan toplam 315'i değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmanın ilk aşamasında öğretim elemanı performansını değerlendirmeye yönelik kapsamlı bir literatür taraması yapılmış ve öğretim elemanı performansı değerlendirme ölçeğinde bulunması gereken özellikler belirlenerek 120 soruluk bir havuz oluşturulmuştur. Uzman ve öğrenci görüşlerinden elde edilen bilgiler esas alınarak yapılan gerekli düzeltmelerden sonra 50 maddelik öğretim elemanı öz değerlendirme soru formu ve yine 50 maddelik öğrenci öğretim elemanı değerlendirme soru formu oluşturulmuştur. Yapı geçerliği analizi için ölçeklerin faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizinden önce örneklem grubundan elde edilen verilerin bu analiz için uygun bir dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett testleri (Bartlett's Test of Sphericity) uygulanmıştır. Öğretim elemanı örneklem grubundan elde edilen verilerin faktör analizi için uygun bir dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi 0.869 bulunmuştur. Öğrenci öğretim elemanı değerlendirme soru

formu verilerinin, güvenilirlik analizinde testin tamamı için Cronbach Alpha 0,9604, Spearman-Brown 0,9231 ve Guttman 0,9213 olarak hesaplanmıştır (Dalgıç, 2010, s.98-99).

Alan yazında psikolojik bir test için hesaplanan güvenilirlik katsayısının .70 ve daha yüksek olmasının test puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli görüldüğü belirtilmektedir (Tezbaşaran, 1996, s.34; Büyüköztürk, 2005, s.45). Bu çalışmada çalışma kapsamına giren 2014-2015 eğitim öğretim yılında öğrenim gören sınıf öğretmenliği üçüncü ve dördüncü sınıf sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının oluşturduğu örneklemin güvenilirlik katsayısı .885 olarak hesaplanmıştır.

Çalışmada likert tipi envanter kullanılarak, öğretim elemanlarının performansları "kesinlikle katılmıyorum" ile "tamamen katılıyorum" şeklinde 1 ile 5 puan aralığında puanlanmıştır. Buna göre puan aralıkları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Performans Değerlendirme Puan Aralıkları

Puan	Anlam
1,00 – 1,79	Kesinlikle Katılmıyorum
1,80 – 2,59	Katılmıyorum
2,60 – 3,39	Az Katılıyorum
3,40 – 4,19	Katılıyorum
4,20 – 5,00	Tamamen Katılıyorum

Çalışma kapsamında elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistik tekniklerinden aritmetik ortalama ve standart sapma hesaplamaları kullanılmıştır. Envanter, Dalgıç'ın (2010) geliştirdiği haliyle ve üzerinde hiçbir değişiklik yapılmadan aynen örneklem grubuna uygulanmıştır.

3.Bulgular

Bu bölümde araştırmanın amacına ulaşmak amacıyla kullanılan öğretim elemanı performans değerlendirme envanterine göre elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırmada sınıf öğretmeni adaylarından almış oldukları öğretim derslerine göre öğretim elemanlarının performanslarını değerlendirmeleri istenmiştir. Her bir öğretim dersi içerisinde de cinsiyetlerine göre kızların ve erkeklerin öğretim elemanlarının performansları hakkındaki değerlendirme görüşleri ayrı ayrı incelenmiştir. Çalışmada yer alan 203 öğretmen adayının hangi öğretim dersini (o dersi veren öğretim elemanı) değerlendirdiğine ilişkin frekans dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğretim Derslerini Değerlendiren Öğretmen Adaylarının Frekans Dağılımı

Dersin Adı	f	%
Matematik Öğretimi	45	22,3
Hayat Bilgisi Öğretimi	48	23,6
Fen ve Teknoloji Öğretimi	50	24,6
Sosyal Bilgiler Öğretimi	60	29,5

Öğretmen adaylarına uygulanan envantere tüm öğretim dersleri değerlendirilmek üzere seçenek olarak sunulmasına rağmen, değerlendirmeye aldıkları öğretim dersleri Tablo 1'de gösterildiği gibidir. Değerlendirmeye alınan öğretim elemanlarının isimlerinin envantere yazılmasının etik açıdan uygun olmayacağı düşünüldüğünden, öğretim elemanlarının isimlerinin yerine vermiş oldukları derslerin isimleri yazılarak, öğretmen adaylarından dersin

ismi üzerinden öğretim elemanlarını değerlendirmeleri istenmiştir. Ayrıca çalışmaya katılan öğretmen adaylarının tamamı her ders için aynı öğretim elemanından ders alan öğretmen adayları olarak seçilmiştir. Aynı ders üzerinden birden fazla öğretim elemanının değerlendirilmesi söz konusu değildir. Buna göre en fazla değerlendirmeye alınan öğretim elemanı sosyal bilgiler öğretimi dersini veren öğretim elemanı olmuştur. En az değerlendirmeye alınan öğretim elemanı matematik öğretimi dersini veren öğretim elemanı olduğu görülürken; dört öğretim elemanının performansını değerlendiren öğretmen adayları sayılarının birbirine dengeli dağıldığı söylenebilir. Ayrıca her bir ders içindeki cinsiyet dağılımı da incelenerek, bulgular Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğretim Dersleri ile Cinsiyet Frekans Dağılımı

Dersler	Cinsiyet		Toplam
	Kızlar	Erkekler	
Hayat Bilgisi Öğretimi	29	19	48
Sosyal Bilgiler Öğretimi	42	18	60
Fen ve Teknoloji Öğretimi	33	17	50
Matematik Öğretimi	35	10	45
TOPLAM	139	64	203

3.1. Hayat Bilgisi Öğretimi Dersini Veren Öğretim Elemanının Performansının Öğretmen Adaylarına Göre Değerlendirme Puanları

İlk olarak hayat bilgisi öğretimi dersini veren öğretim elemanının performansının değerlendirme sonuçlarına her iki cinsiyet için ayrı ayrı bakılmıştır. Hem kız hem de erkek öğretmen adaylarına göre öğretim elemanı performans ortalamaları en yüksek puandan en düşük puana doğru sıralanmış ve en yüksek %27'lik bölüm ile en düşük %27'lik bölüm dikkate alınmıştır. Böylece öğretmen adaylarının dersini aldıkları öğretim elemanlarının ders içi performanslarının puanları daha net görülmüştür. Kelley (1939) üst ve alt gruplarda optimum dengenin yakalanabildiği en iyi yüzdenin %27'lik değer olduğunu yapılan analizler sonucunda ortaya koymuştur (Akt: Hopkins, Stanley ve Hopkins, 1990, s.269) Öğretmen adaylarına uygulanan envanterdeki 48 maddenin %27'si alındığında, üst ve alt gruplarda 13'er madde incelemeye alınmıştır.

Hayat bilgisi öğretimi dersinin öğretim elemanının değerlendirildiği ve en yüksek puanların verildiği maddelere bakıldığında en dikkat çekici sonuç, hem kız hem de erkek öğretmen adaylarının ilk sıraya "kendine güveni vardır." maddesini koymalarıdır. Buna göre dersini veren öğretim elemanının kendine olan özgüvenini, öğrencilerine aktarabildiği söylenebilir. Bunun yanında hem kız hem de erkek öğretmen adayları en yüksek puan verdikleri ilk 13 madde içerisinde 8 maddede ortak fikre sahip olduklarını göstermişlerdir. Bu da demek oluyor ki hayat bilgisi öğretimi dersini veren öğretim elemanının performansı büyük ölçüde her iki grubun zihninde benzer bir biçimde şekillenmiştir. Üst grup maddeleri için kız öğretmen adayları ilk sıraya koydukları madde dışında hiç bir maddeye "tamamen katılıyorum" düzeyinde puan vermezken, erkek öğretmen adaylarının ilk 13 madde için verdikleri puanların daha yüksek düzeyde olduğu da araştırmanın bir diğer bulgusudur.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Yapmış Oldukları Hayat Bilgisi Öğretimi Dersinin Veren Öğretim Elemanının Performans Değerlendirme Puan Ortalamaları (ÜST GRUP)

KIZLAR				ERKEKLER			
No	Madde Açıklaması	X _{ort.}	Ss	No	Madde Açıklaması	X _{ort.}	Ss
14	Kendine güveni vardır.	4,39	1,156	14	Kendine güveni vardır.	4,35	,716
24	Mesleği ile ilgili hedef ve davranışları vardır.	3,92	1,110	1	Alanındaki yeni gelişmeleri takip eder, derslerine yansıtmaya çalışır.	4,33	,533
5	Ders verdiği alanda iyi bir bilgi birikimi vardır.	3,68	1,125	43	Sorumluluklarını bilir ve yerine getirir.	4,24	,632
44	Sınıfta etkin grup çalışmaları yaratır.	3,65	1,085	48	Zamanı verimli kullanır.	4,19	,546
43	Sorumluluklarını bilir ve yerine getirir.	3,61	1,754	44	Sınıfta etkin grup çalışmaları yaratır.	4,16	,776
20	Konuyu önceki ve sonraki derslerle ilişkilendirir.	3,56	1,961	32	Öğrencilerin öğrenmeye aktif katılımını sağlar.	4,13	,475
45	Takım çalışmasına daha fazla yatkındır.	3,51	1,907	24	Ders verdiği alanda iyi bir bilgi birikimi vardır.	4,11	,668
9	Dersi ayrıntılı bir biçimde önceden planlar	3,47	1,448	5	Mesleği ile ilgili hedef ve davranışları vardır.	4,10	,730
18	Konuya uygun düşündürücü sorular sorabilir.	3,43	1,299	31	Öğrencilerin ödevlerini zamanında değerlendirir ve bildirir.	4,05	1,155
16	Kendini sürekli geliştirme ve yetiştirmeye çalışır.	3,41	,984	16	Kendini sürekli geliştirme ve yetiştirmeye çalışır.	4,00	,856
30	Konuyu yaşamla ilişkilendirir	3,35	1,015	9	Dersi ayrıntılı bir biçimde önceden planlar	3,94	,951
48	Öğrencilerin üstesinden gelebilecekleri ödevler ve projeler verir.	3,30	1,384	45	Takım çalışmasına daha fazla yatkındır.	3,90	1,094
21	Öğrencileri düşünmeye ve araştırmaya sevk eder.	3,27	1,139	33	Zamanı verimli kullanır.	3,85	1,209

Hayat bilgisi öğretimi dersinin öğretim elemanının değerlendirildiği ve en düşük puanların verildiği maddelere bakıldığında kız öğretmen adaylarının öğretim elemanının danışma saatlerine uymadığını belirtirken erkek öğretmen adayları dış görünüşü itibarıyla güven vermediğini belirtmişlerdir. Alt grup olarak maddelere verilen puanlara bakıldığında oldukça düşük ortalamaların olduğu görülmektedir. Hayat bilgisi öğretimi dersini veren öğretim elemanını değerlendirmeyi tercih eden 48 öğretmen adayının öğretim elemanında olumsuz gördüğü performansları düşük puanladıkları söylenebilir. Hem kız hem de erkek öğretmen adaylarının en düşük 13 performans maddesi için genel olarak "katılmıyorum" düzeyinde bir puanlama yaptıkları görülmektedir. Alt gruptaki maddeler incelendiğinde öğretmen adaylarının, öğretim elemanının yeni yöntem ve tekniklerini kullanmadığını, demokratik bir ortam oluşturmadığını, bireysel farklılıkları dikkate almadığı gibi görüşler bildirmektedirler. Buradan çıkan sonuç, hayat bilgisi öğretimi dersini veren öğretim elemanının bu tür özellikleri içinde barındıran yapılandırmacı öğrenme kuramını, ders içi performansına yansıtmadığı şeklinde yorumlanabilir. Bunun yanında her iki grubun 13 maddenin 5'inde ortak paydada bulunduğu, üst gruba göre daha az ortak maddenin alt grupta yer aldığı söylenebilir.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Yapmış Oldukları Hayat Bilgisi Öğretimi Dersinin Veren Öğretim Elemanının Performans Değerlendirme Puan Ortalamaları (ALT GRUP)

KIZLAR				ERKEKLER			
No	Madde Açıklaması	X _{ort.}	Ss	No	Madde Açıklaması	X _{ort.}	Ss
7	Konuyu önceki ve sonraki derslerle ilişkilendirir.	2,40	1,009	47	Yeni yöntem ve materyalleri kullanır.	2,33	,949
36	Sınıfta demokratik davranır.	2,34	1,256	38	Öğrenmede bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur.	2,27	1,106
12	Hedef davranışlara ulaşma düzeyini değerlendirir.	2,30	1,083	26	Öğrenci sorularına uygun ve yeterli açıklamalar yapar.	2,24	1,033
42	Öğrenciye karşı sabırlı ve anlayışlıdır.	2,28	1,338	20	Derse girişte öğrenciyi güdümlenici ve merak uyandırıcı etkinliklerde bulunur.	2,15	,876
13	Her türlü fikre ve yeniliğe açıktır.	2,25	1,390	39	Öğretim materyallerini hazırlamada orijinal olduğu söylenebilir.	2,11	1,055
3	Öğrencilere karşı davranışlarında adaletlidir.	2,23	,955	37	Öğrenciye uygun dönütler verebilir.	2,06	,966
11	Dış görünüşü itibariyle güven duygusu yaratır.	2,22	,996	29	Her türlü fikre ve yeniliğe açıktır.	2,00	,890
38	Öğrenmede bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur.	2,11	,862	19	Konuyu anlaşılır bir şekilde özetleyebilir.	1,98	1,103
37	Öğrenciye uygun dönütler verebilir.	2,05	1,632	13	Öğrencilere kendilerini değerlendirebilecekleri şekilde dönütler verir.	1,95	,943
28	Öğrencilerle etkili iletişim kurabilir.	2,02	1,073	17	Konunun içerdiği sözel ve görsel dili uygun bir biçimde kullanabilir.	1,85	,838
29	Öğrencilere kendilerini değerlendirebilecekleri şekilde dönütler verir.	2,00	,970	34	Demokratik bir öğrenme ortamı sağlayabilir.	1,84	,859
26	Öğrenci sorularına uygun ve yeterli açıklamalar yapar.	1,89	,900	10	Dersi tempolu ve enerjik tarzda yürütür.	1,75	,766
2	Danışma saatlerinde öğrencilerle görüşmeye hazır bulunur.	1,72	,958	11	Dış görünüşü itibariyle güven duygusu yaratır.	1,71	,603

3.2. Sosyal Bilgiler Öğretimi Dersini Veren Öğretim Elemanının Performansının Öğretmen Adaylarına Göre Değerlendirme Puanları

Öğretmen adayları tarafından performansı en çok değerlendirilen, sosyal bilgiler öğretimi dersini veren öğretim elemanı, 60 öğretmen adayı tarafından değerlendirilmiştir. Bunların 42'si kız, 18'i ise erkek öğretmen adaydır.

Sosyal bilgiler öğretimi dersinin öğretim elemanının değerlendirildiği ve en yüksek puanların verildiği maddelere bakıldığında kız öğretmen adaylarının hayat bilgisi öğretimi dersini veren öğretim elemanının performansı için yapmış oldukları değerlendirmedeki gibi "kendine güveni vardır." maddesinin ilk sırada olduğu görülmektedir. Erkek öğretmen adaylarının puanlarına bakıldığında sosyal bilgiler öğretimi dersini veren öğretim üyesinin "dersi önceden ayrıntılı biçimde planlar" performans maddesinin ilk sırada olduğu görülmektedir. Üst grupta değerlendirilen 13 maddeye bakıldığında kızlar ve erkeklerin 10 maddede ortak düşünceye sahip olması dikkat çekici bir bulgudur. Ancak 13 maddenin puan aralığına bakıldığında ortalamanın 2.60'lara kadar düşmesi, öğretmen adaylarının performans maddelerini puanlarken çok yüksek puanlar vermekten kaçındıkları görülmektedir. Kız

öğretmen adaylarında sadece "14.madde"nin "tamamen katılıyorum" düzeyinde puanlandığı; erkek öğretmen adaylarında ise görülen en yüksek düzeyin "katılıyorum" düzeyinde olması, sosyal bilgiler öğretimi dersini veren öğretim üyesinin performansının, dersini aldıkları öğretmen adayları tarafından düşük olduğu sonucunu doğurmaktadır.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının Yapmış Oldukları Sosyal Bilgiler Öğretimi Dersinin Veren Öğretim Elemanının Performans Değerlendirme Puan Ortalamaları (ÜST GRUP)

KIZLAR				ERKEKLER			
No	Madde Açıklaması	X _{ort.}	Ss	No	Madde Açıklaması	X _{ort.}	Ss
14	Kendine güveni vardır.	4,71	1.024	9	Dersi ayrıntılı biçimde önceden planlanır.	4,16	,869
23	Liderlik özelliklerine sahiptir.	4,58	1,963	44	Alanındaki yeni gelişmeleri takip eder, derslerine yansıtmaya çalışır.	4,05	,977
24	Dersi ayrıntılı biçimde önceden planlanır.	4,14	1,898	5	Ders verdiği alanda iyi bir bilgi birikimi vardır.	3,59	1,998
48	Zamanı verimli kullanır.	3,88	,764	21	Konuya uygun düşündürücü sorular sorabilir.	3,50	1,073
32	Öğrencilerin öğrenmeye aktif katılımlarını sağlar.	3,74	1,038	14	Liderlik özelliklerine sahiptir.	3,39	1,663
9	Mesleği ile ilgili hedef ve davranışları vardır.	3,55	1,961	45	Takım çalışmasına daha fazla yatkındır.	3,25	1,444
30	Öğrencileri düşünmeye ve araştırmaya sevk eder.	3,39	1,002	24	Mesleği ile ilgili hedef ve davranışları vardır.	3,20	1,883
18	Konuyu yaşamla ilişkilendirir.	3,22	1,451	23	Kendine güveni vardır.	3,17	,854
45	Takım çalışmasına daha fazla yatkındır.	3,19	1,074	1	Sorumluluklarını bilir ve yerine getirir.	3,04	,931
1	Sorumluluklarını bilir ve yerine getirir.	3,14	,887	48	Zamanı verimli kullanır.	2,99	1,004
5	Ders verdiği alanda iyi bir bilgi birikimi vardır.	3,05	,993	43	Ders yılı başında hedef davranışlara uygun değerlendirme biçimlerini belirler.	2,81	1,744
22	Kurum içindeki personelle olumlu iletişim kurar.	2,80	1,667	22	Kurum içindeki personelle olumlu iletişim kurar.	2,65	1,596
44	Alanındaki yeni gelişmeleri takip eder, derslerine yansıtmaya çalışır.	2,65	1,873	6	Sınıfta etkin grup çalışmaları yaratır.	2,61	1,087

Sosyal bilgiler öğretimi dersinin öğretim elemanının değerlendirildiği ve en düşük puanların verildiği maddelere bakıldığında yine hem kız hem de erkek öğretmen adaylarının pek çok performans maddesinde ortak görüşe sahip oldukları görülmektedir. 9 maddenin alt grup içerisinde yer aldığı ve bu maddelere bakıldığında öğretim elemanının öğrenci merkezli bir öğretim gerçekleştirmediği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında her iki grubunda vermiş oldukları puanlara göre tüm maddelerin "kesinlikle katılmıyorum" düzeyinde olması dikkat çekici bir bulgudur. Öğretmen adaylarının oldukça düşük puanlar vermiş olmaları son 13 maddede ifade edilen performans özelliklerinin öğretim üyesinde göremediklerine emin olduğu yorumunu ortaya koymaktadır.

Tablo 7. Öğretmen Adaylarının Yapmış Oldukları Sosyal Bilgiler Öğretimi Dersinin Veren Öğretim Elemanının Performans Değerlendirme Puan Ortalamaları (ALT GRUP)

KIZLAR				ERKEKLER			
No	Madde Açıklaması	X _{ort.}	Ss	No	Madde Açıklaması	X _{ort.}	Ss
6	Öğrencilerin üstesinden gelebilecekleri ödev ve projeler verir.	1,55	,904	38	Öğrenmede bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur.	1,55	,791
35	Öğrenciye karşı sabırlı ve anlayışlıdır.	1,50	1,552	13	Her türlü fikre ve yeniliğe açıktır.	1,47	1,025
42	Uygun değerlendirme yöntemleri ve materyalleri hazırlayıp kullanır.	1,49	1,196	33	Ders yılı başında hedef davranışlara uygun değerlendirme biçimlerini belirler.	1,41	,622
13	Her türlü fikre ve yeniliğe açıktır.	1,45	,884	41	Ölçme araçlarını tekniğine uygun şekilde hazırlar.	1,33	,577
34	Öğrencilerle etkili iletişim kurabilir.	1,40	1,245	31	Öğrenciye uygun dönütler verebilir.	1,30	,602
28	Öğrencilere karşı davranışlarında adaletlidir.	1,39	,996	7	Sınıfta demokratik davranır.	1,27	,528
38	Öğrenmede bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur.	1,34	,843	34	Öğrencilerle etkili iletişim kurabilir.	1,20	,666
36	Öğrencinin öğrenme şekline göre yöntem ve teknikleri gerekirse değiştirebilir.	1,31	,877	46	Derse girişte öğrenciyi güdümlenici ve merak uyandırıcı etkinliklerde bulunur.	1,17	1,310
31	Öğrencilerin ödevlerini zamanında değerlendirir ve bildirir.	1,25	,807	37	Öğrencilerin ödevlerini zamanında değerlendirir ve bildirir.	1,13	,802
25	Mesleki öneri ve eleştirilere açıktır.	1,22	1,025	29	Öğrencilere kendilerini değerlendirebilecek şekilde dönüt verebilir.	1,11	,711
26	Öğrenci sorularına uygun ve yeterli açıklamalar yapar.	1,15	,652	28	Öğrencilere karşı davranışlarında adaletlidir.	1,09	,567
37	Öğrenciye uygun dönütler verebilir.	1,12	,552	26	Öğrenci sorularına uygun ve yeterli açıklamalar yapar.	1,05	,545
29	Öğrencilere kendilerini değerlendirebilecek şekilde dönüt verebilir.	1,09	,567	25	Mesleki öneri ve eleştirilere açıktır.	1,03	,239

3.3.Fen Bilgisi Öğretimi Dersini Veren Öğretim Elemanının Performansının Öğretmen Adaylarına Göre Değerlendirme Puanları

50 öğretmen adayı tarafından performans değerlendirmesi yapılan fen ve teknoloji öğretim elemanının üst grupta ve alt grupta ne düzeyde puanlar aldığı incelenmiştir. 33 kız, 17 erkek öğretmen adayı tarafından performans değerlendirmesi yapılan öğretim üyesinin en yüksek puanları aldığı performans maddelerinin gösterildiği Tablo 8 aşağıdaki gibidir.

Fen ve teknoloji öğretimi dersinin öğretim elemanının değerlendirildiği ve en yüksek puanların verildiği maddelere bakıldığında oldukça ilginç sonuçlar göze çarpmaktadır. Üst grupta değerlendirilen ilk 13 maddenin tamamının "kesinlikle katılıyorum" düzeyinde puanlara sahip olması öğretmen adaylarının, fen ve teknoloji öğretimi dersinin öğretim elemanının performansından son derece emin oldukları sonucunu ortaya koymaktadır. Bunun yanında hem kız hem de erkek öğretmen adaylarının ilk sıraya yerleştirdikleri "takım çalışmasına daha yatkındır." maddesi konusunda hem fikir olmaları, ayrıca ilk 5 sıraya her iki grubun aynı maddelere yer vermesi son derece önemli bir bulgudur. bu maddeler incelendiğinde öğretim elemanının derslerinde, öğrencilerinin aktif katılımını sağlayan, etkin grup çalışmalarının

yapıldığı, demokratik bir sınıf ortamının oluştuğu, takım çalışmasına önem verdiği görülmektedir. Tüm bu özellikler bir araya getirildiğinde öğretim elemanının derslerinde aktif öğrenme yöntem ve tekniklerini kullandığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 8. Öğretmen Adaylarının Yapmış Oldukları Fen ve Teknoloji Öğretimi Dersinin Veren Öğretim Elemanının Performans Değerlendirme Puan Ortalamaları (ÜST GRUP)

KIZLAR				ERKEKLER			
No	Madde Açıklaması	X _{ort.}	Ss	No	Madde Açıklaması	X _{ort.}	Ss
45	Takım çalışmasına daha fazla yatkındır.	4,89	,404	45	Takım çalışmasına daha fazla yatkındır.	4,88	,520
32	Sınıfta etkin grup çalışmaları yaratır.	4,84	,459	44	Sınıfta demokratik davranır.	4,81	,630
44	Sorumluluklarını bilir ve yerine getirir.	4,80	,590	32	Öğrencilerin öğrenmeye aktif katılımını sağlar.	4,75	,701
43	Öğrencilerin öğrenmeye aktif katılımını sağlar.	4,75	,694	42	Sorumluluklarını bilir ve yerine getirir.	4,73	,563
42	Sınıfta demokratik davranır.	4,71	1.156	43	Sınıfta etkin grup çalışmaları yaratır.	4,62	1,024
48	Zamanı verimli kullanır.	4,69	1,107	34	Öğrencilerine karşı davranışlarında adaletlidir.	4,60	1,177
26	Öğrenci sorularına uygun ve yeterli açıklamalar yapar.	4,60	1,188	48	Zamanı verimli kullanır.	4,58	1,204
23	Liderlik özelliklerine sahiptir.	4,55	1,271	16	Kendini sürekli geliştirmeye ve yetiştirmeye çalışır.	4,50	1,607
16	Kendini sürekli geliştirmeye ve yetiştirmeye çalışır.	4,50	1,410	31	Öğrencilerle etkili iletişim kurabilir.	4,45	1,220
15	Kendini sözlü ve yazılı olarak rahatça ifade edebilir.	4,49	1,458	29	Öğrencilere kendilerini değerlendirebilecekleri şekilde dönütler verir.	4,40	1,287
14	Kendine güveni vardır.	4,47	1,520	28	Öğrencilerin ödevlerini zamanında değerlendirir ve bildirir.	4,38	1,603
11	Dış görünüşü itibariyle güven duygusu yaratır.	4,41	1,641	27	Hedef davranışlara ulaşma düzeyini değerlendirir.	4,36	1,711
12	Hedef davranışlara ulaşma düzeyini değerlendirir.	4,38	1,146	26	Öğrenci sorularına uygun ve yeterli açıklamalar yapar.	4,32	1,746

Fen ve teknoloji öğretimi dersi öğretim elemanının değerlendirildiği ve en düşük puanların verildiği maddelere bakıldığında alt grup içinde yer alan son 13 maddenin ortalamalarının diğer derslerin öğretim elemanlarında olduğu gibi çok düşük olmadığı söylenebilir. En düşük ortalamanın kızlarda 27.maddede 3,38; erkeklerde ise 7.maddede 3,43 olarak hesaplandığı Tablo 9'da görülmektedir. 3.38 ve 3.43 düzeyindeki ortalamaların, "Katılıyorum" düzeyinde olması, öğretmen adaylarının fen ve teknoloji öğretimi dersini veren öğretim elemanının performansından oldukça memnun oldukları sonucunu doğurmaktadır. Her yönüyle öğretim elemanının ders içi ve ders dışı performansının Tablo 8 ve Tablo 9'daki bulgulara göre öğretmen adaylarının beklentilerini karşıladığı şeklinde yorumlanabilir. Her iki cinsiyet grubunda ortak paydada buluştukları madde sayısının çok olmaması, kız ve erkek öğretmen adaylarının dersi veren öğretim elemanına farklı açılardan farklı düzeylerde değerlendirdiği sonucunu göstermektedir.

Tablo 9. Öğretmen Adaylarının Yapmış Oldukları Fen ve Teknoloji Öğretimi Dersinin Veren Öğretim Elemanının Performans Değerlendirme Puan Ortalamaları (ALT GRUP)

KIZLAR				ERKEKLER			
No	Madde Açıklaması	X _{ort.}	Ss	No	Madde Açıklaması	X _{ort.}	Ss
37	Öğrencilerin ödevlerini zamanında değerlendirir ve bildirir.	4,31	,817	21	Konuyu yaşamla ilişkilendirir.	4,15	1,008
31	Öğrenciye uygun dönütler verebilir.	4,29	,807	20	Konuyu önceki ve sonraki derslerle ilişkilendirir.	4,11	1,003
2	Öğrencinin öğrenme şekline göre gerekirse yöntemi ve teknikleri değiştirir.	4,22	,719	19	Yeni yöntem ve materyalleri kullanır.	4,04	,623
47	Konuyu anlaşılır bir şekilde özetleyebilir.	4,18	,526	18	Konuya uygun düşündürücü sorular sorabilir.	4,00	,705
9	Dersi ayrıntılı biçimde önceden planlar.	4,10	,606	13	Her türlü fikre ve yeniliğe açıktır.	3,94	,485
7	Derse girişte öğrenciyi güdüleyici etkinliklerde bulunur.	4,07	,497	12	Hedef davranışlara ulaşma düzeyini değerlendirir.	3,90	,550
25	Mesleki önerilere ve eleştirilere açıktır.	4,02	,706	8	Dersi aktarırken farklı öğretim, yaklaşım, yöntem ve teknikleri kullanır.	3,84	,682
8	Öğrenmede bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur.	3,95	,608	3	Demokratik bir öğrenme ortamı sağlayabilir.	3,80	,670
36	Öğrenciye karşı sabırlı ve anlayışlıdır.	3,84	,770	2	Öğrencinin öğrenme şekline göre gerekirse yöntem ve teknikleri değiştirir.	3,71	,630
39	Öğretim materyallerini hazırlamada orijinal olduğu söylenebilir.	3,80	,555	46	Uygun değerlendirme yöntemleri ve materyalleri hazırlayıp kullanır.	3,64	,714
35	Danışma saatlerinde öğrencilerle görüşmeye hazır bulunur.	3,75	,907	38	Derse girişte öğrenciyi güdüleyici etkinliklerde bulunur.	3,55	,558
38	Dersi aktarırken farklı öğretim, yaklaşım, yöntem ve teknikleri kullanır.	3,71	,439	35	Danışma saatlerinde öğrencilerle görüşmeye hazır bulunur	3,50	,397
27	Öğrencilere ders hedef ve kurallarını yazılı olarak sunar.	3,38	,501	7	Öğrenmede bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur.	3,43	,704

3.4. Matematik Öğretimi Dersini Veren Öğretim Elemanının Performansının Öğretmen Adaylarına Göre Değerlendirme Puanları

Son olarak 45 öğretmen adayı tarafından performansının değerlendirildiği matematik öğretimi dersinin öğretim elemanı için 35 kız, 10 erkek öğretmen adayı çalışmaya dahil olmuştur. Diğer öğretim elemanlarında olduğu gibi öncelikle en yüksek ilk 13 madde içerisinde yer alan performans ifadelerine, daha sonra da en düşük 13 maddelik performans maddelerine bakılmıştır.

Matematik öğretimi dersinin öğretim elemanının değerlendirildiği ve en yüksek puanların verildiği maddelere bakıldığında kız öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek puanlar verdikleri göze çarpmaktadır. Kız öğretmen adayları ilk 13 maddeyi "4.07-4.76" aralığında puanlarken, erkek öğretmen adayları ilk 13 maddeyi "2.81-3.88" aralığında puanladıkları görülmektedir. Kız öğretmen adayları, ilk 13 maddenin tamamında "Kesinlikle katılıyorum" düzeyinde puanlama yaptıkları, ancak erkek öğretmen adaylarının "Az

katılıyorum ile katılıyorum" aralığında puanlama yapmaları öğretim elemanı açısından sorgulanması gereken bir bulgudur. Öğretim elemanının, kız ve erkek öğretmen adaylarına ders içi ve ders dışı performanslarında farklı bakış açıları yarattığı söylenebilir. Bu alt boyutun bir başka dikkat çekici sonucu diğer öğretim elemanlarında olduğu gibi kız ve erkek öğretmen adaylarının ortak paydada buldukları hiçbir maddenin bulunmamasıdır. Kız ve erkek öğretmen adaylarının, dersi veren öğretim elemanı üzerinde farklı izlenimler oluşturduğu performans düzeylerinin yanında performans maddeleriyle de görülmektedir.

Tablo 10. Öğretmen Adaylarının Yapmış Oldukları Matematik Öğretimi Dersinin Veren Öğretim Elemanının Performans Değerlendirme Puan Ortalamaları (ÜST GRUP)

KIZLAR				ERKEKLER			
No	Madde Açıklaması	X _{ort.}	Ss	No	Madde Açıklaması	X _{ort.}	Ss
14	Kendine güveni vardır.	4,76	,620	23	Liderlik özelliklerine sahiptir.	3,88	,985
34	Öğrencilerine karşı davranışlarında adaletlidir.	4,71	,520	9	Kurum içindeki personelle olumlu iletişim kurar.	3,80	,752
13	Her türlü fikre ve yeniliğe açıktır.	4,62	,525	4	Ders esnasındaki çatışmaları kolaylıkla kontrol altına alabilir.	3,71	1,058
31	Öğrencilerin ödevlerini zamanında değerlendirir ve bildirir.	4,53	,469	43	Öğrencilerin üstesinden gelebilecekleri ödev ve projeler verir.	3,63	1,067
36	Öğrenciye uygun dönütler verebilir.	4,50	,807	22	Dersi ayrıntılı biçimde önceden planlar.	3,55	,805
28	Öğrencilerle etkili iletişim kurabilir.	4,48	,638	7	Derse girişte öğrenciyi güdüleyici etkinliklerde bulunur.	3,40	,739
24	Mesleği ile ilgili hedef ve davranışları vardır.	4,40	,720	39	Öğretim materyallerini hazırlamada orijinal olduğu söylenebilir.	3,30	,587
11	Dış görünüşü itibarıyla güven duygusu yaratır.	4,38	,769	47	Takım çalışmasına daha fazla yatkındır.	3,28	896
1	Alanındaki yeni gelişmeleri takip eder, derslerine yansıtmaya çalışır.	4,30	,956	10	Uygun değerlendirme yöntemleri ve materyalleri hazırlayıp kullanır.	3,24	1,025
33	Sınıfta etkin grup çalışmaları yaratır.	4,23	1,110	40	Öğretim teknolojilerinden yararlanır.	3,12	1,103
42	Sınıfta demokratik davranır.	4,20	1,117	45	Yeni yöntem ve materyalleri kullanır.	3,07	1,071
37	Öğrenciye karşı sabırlı ve anlayışlıdır.	4,17	,963	27	Öğrencilere ders hedef ve kurallarını yazılı olarak sunar.	2,98	,666
30	Öğrencileri düşünmeye ve araştırmaya sevk eder.	4,07	,805	46	Dersi tempolu ve enerjik tarzda yürütür.	2,81	1,069

Matematik öğretimi dersinin öğretim elemanının değerlendirildiği ve en düşük puanların verildiği maddelere bakıldığında üst grupta da olduğu gibi yine kız öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek puanlar verdikleri görülmektedir. Benzer bir şekilde Tablo 11'de yine hiçbir ortak maddenin olmadığı da söylenebilir. En düşük puanların yer aldığı son 13 madde de öğretmen adaylarının üst gruba benzer, farklı bakış açılarına göre matematik öğretimi dersini veren öğretim elemanının performansını değerlendirdikleri yorumu yapılabilir. En düşük puanların verildiği maddeler incelendiğinde kız öğretmen adaylarının matematik öğretimi dersinin öğretim elemanının takım çalışmasına yatkın olmadığını, erkek öğretmen adaylarının ise alanındaki yeni gelişmeleri takip etmediğini ifade ettikleri görülmektedir.

Tablo 11. Öğretmen Adaylarının Yapmış Oldukları Matematik Öğretimi Dersinin Veren Öğretim Elemanının Performans Değerlendirme Puan Ortalamaları (ALT GRUP)

KIZLAR				ERKEKLER			
No	Madde Açıklaması	X _{ort.}	Ss	No	Madde Açıklaması	X _{ort.}	Ss
6	Her türlü fikre ve yeniliğe açıktır.	3,44	1,411	38	Öğrenmede bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur.	2,41	1,274
35	Dersi ayrıntılı biçimde önceden planlanır.	3,31	1,574	13	Her türlü fikre ve yeniliğe açıktır.	2,37	1,635
42	Demokratik bir öğrenme ortamı sağlayabilir.	3,29	1,001	33	Öğrencilerin üstesinden gelebilecekleri ödev ve projeler verir.	2,33	1,574
36	Öğrenciye karşı sabırlı ve anlayışlıdır.	3,22	1,811	38	Öğrenmede bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur.	2,25	1,754
12	Hedef davranışlara ulaşma düzeyini değerlendirir.	3,14	1,365	26	Öğrenci sorularına uygun ve yeterli açıklamalar yapar.	2,21	1,689
42	Sınıfta demokratik davranır.	2,10	1,28	20	Konuyu önceki ve sonraki derslerle ilişkilendirir.	2,20	1,993
13	Ders yılı başında hedef davranışlara uygun değerlendirme biçimlerini belirler.	2,05	,983	39	Öğretim materyallerini hazırlamada orijinal olduğu söylenebilir.	2,14	1,205
3	Sınıfta demokratik davranır.	2,03	1,228	37	Takım çalışmasına daha fazla yatkındır.	2,11	1,557
32	Öğrencilerin öğrenmeye aktif katılımlarını sağlar.	2,00	1,078	14	Kendine güveni vardır.	2,04	1,637
9	Öğrencinin öğrenme şekline göre yöntem ve teknikleri gerekirse değiştirebilir.	1,85	,805	44	Sorumluluklarını bilir ve yerine getirir.	2,00	1,201
30	Öğrencileri düşünmeye ve araştırmaya sevk eder.	1,67	1,126	24	Mesleği ile ilgili hedef ve davranışları vardır.	1,62	1,507
18	Konuya uygun düşündürücü sorular sorabilir.	1,58	1,147	23	Liderlik özelliklerine sahiptir.	1,50	1,714
45	Öğrenciye uygun dönütler verebilir.	1,54	1,230	1	Alanındaki yeni gelişmeleri takip eder, derslerine yansıtmaya çalışır.	1,41	1,082

4. Sonuç ve Tartışma

Öğretim elemanlarının performanslarının derslerine girdikleri öğretmen adayları tarafından değerlendirildiği bu çalışmada, üçüncü ve dördüncü sınıf, sınıf öğretmenliğinde öğrenim gören öğretmen adayları programlarındaki öğretim dersleri kriter alınarak, istedikleri bir dersin öğretim üyesinin performansını verilen envanter doğrultusunda puanlamışlardır. Bu noktada öğretmen adayları hayat bilgisi, sosyal bilgiler, fen ve teknoloji ve matematik öğretimi derslerinin öğretim üyelerinin performanslarını değerlendirmeyi tercih etmişlerdir.

Dört öğretim üyesinin performansının değerlendirildiği çalışmada, kız ve erkek öğretmen adaylarının görüşleri ayrı ayrı değerlendirilerek, elde edilen bulguların birbirleriyle karşılaştırılma imkanı sağlanmıştır. Ayrıca %27'lik üst ve alt grup ayrımıyla da performans maddelerine verilen en yüksek ve en düşük puanların analizi gerçekleştirilmiştir.

Kız öğretmen adaylarında hayat bilgisi, sosyal bilgiler ve matematik öğretimi derslerinin öğretim elemanları için üst grupta ilk sırada envanterin 14.maddesi olan "kendine güveni vardır." maddesinin yer alması dikkat çekici bir sonuçtur. Öğretim elemanlarının kendilerine olan özgüveni, kız öğretmen adayları üzerinde bir etki yarattığı düşünülebilir.

Matematik öğretimi dışında diğer öğretim derslerinin öğretim elemanlarının performans değerlendirmesinde hem kız hem de erkek öğretmen adaylarının ortak fikre sahip oldukları

performans maddelerin yer alması, bu durumun hem üst grup hem de alt grupta oluşması, öğretmen adaylarının öğretim elemanları hakkındaki görüşlerinde birbirlerini destekledikleri sonucunu ortaya koymaktadır. Aynı durumun matematik öğretimi dersinin öğretim elemanında olmaması ise dikkat çekici bir sonuçtur. Her iki grupta da farklı maddelerin yer alması, kız ve erkek öğretmen adaylarının öğretim elemanını farklı açılardan değerlendirdiğini göstermektedir. Bunun yanında kız ve erkek öğretmen adaylarının hem üst hem de alt grupta performans maddelerine vermiş oldukları puanların birbirinden uzak olması bu araştırmadaki dikkat çekici sonuçlardan birini oluşturmuştur.

Öğretim elemanının performansının öğrenciler tarafından değerlendirildiği çalışmalara alan yazında rastlanmaktadır. Murat, Aslantaş ve Ergan'ın (2006) yapmış oldukları alan yazın incelemesine göre Şen ve Erişen (2002, s.99-116) tarafından yapılan bir araştırmada, öğrenci görüşlerine göre “konu alanı ile ilgili temel kavram ve ilkeleri bilme” davranışının öğretim elemanlarının çoğu tarafından gösterildiği bulgusuna ulaşıldığı belirtilmektedir. Aynı araştırmada sınıf içi öğretim etkinliklerinin sınıf yönetimi boyutunda öğretim elemanlarının çok azı öğrenciler tarafından yeterli görülmektedir.

Ayrıca ilköğretime öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanı yeterliklerinin değerlendirilmesi (Köseoğlu, 2004, s.29,73) adlı bir çalışmada öğrenci görüşlerine göre, öğretim elemanları sınıf içi öğretme-öğrenme etkinliklerinin bazılarında “orta”, bazılarında ise “çok az yeterli” düzeyde görülmüşlerdir. Beyhan (1994) yılında yapılan benzer konudaki bir doktora çalışmasında, öğrenciler öğretim elemanlarını sahip olmaları gereken nitelikler açısından “çok az yeterli” bulmuşlardır.

Sonuç olarak, etkili ve verimli bir eğitim sistemi oluşturabilmek adına eğitim sistemi içerisindeki tüm öğelerin geri bildirim ihtiyacı söz konusudur. Öğrencinin, programın, öğretmenin, kullanılan yöntem ve materyallerin, öğretim elemanlarının öğrenme öğretme sürecine daha etkili ve kaliteli katkı sağlayabilmeleri adına ölçülüp değerlendirilerek geliştirilmelidir. Bu süreçte öğretmen yetiştiren kurumlardaki öğretim elemanlarının da kendilerini değerlendirmeye ve geliştirmeye ihtiyaçları vardır. Bu bağlamda öğretim elemanlarının kendilerini değerlendirebilecekleri gibi, onları en iyi gözlemleyen dersine girdikleri öğrenciler tarafından da değerlendirilebilirler. Yapılan bu çalışmada da öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adayları tarafından öğretim elemanlarının performansları değerlendirilmiştir. Bu çalışma, farklı derslere giren öğretim elemanlarının performanslarının değerlendirilmesiyle, hatta öğretimin elemanının kendi performansını değerlendirmesi ile öğretmen adaylarının öğretim elemanını performans değerlendirme arasındaki ilişkinin test edilmesi gibi çalışmalarla da geliştirilebilir.

5. Kaynaklar

- Açan, B. ve Saydan, R. (2009). Öğretim elemanlarının akademik Kalite Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Kafkas Üniversitesi İİBF örneği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13,2, 225-253.
- Baştürk, R. (2010). *Bütün yönleriyle spss örnekli non parametrik istatistiksel yöntemler*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Beyhan, N. (1996). *İdeal bir öğretim elemanının nitelikleri*, yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.
- Brown D. J ve Koenig, H. F. (1993). Applying total quality management to business education. *Journal of Education for Business*, 68,6, 325-330.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık
- Dalgıç, G. (2010). Öğretim elemanı performans değerlendirme envanterleri geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 32, 92-105.

- Dolmans, D.H.J.M., Wolfhagen, H.A.P. ve Scherpbier, A.J.J.A. (2003). From quality assurance to total quality management: How can quality assurance result in continuous improvement in health professions education? *Education for Health*, 16, 2, 210-217.
- Ekinci, C.E. ve Burgaz, B. (2007). Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinin bazı akademik hizmetlere ilişkin beklenti ve memnuniyet düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33. 120-134.
- Emanuel, R. ve Adams, J.N. (2006). Assessing college student perceptions of instructor customer service via the quality of instructor service to students (QISS) Questionnaire. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 31,5, 535-549.
- Gözütok, F. D. (1988). *Öğretmen eğitiminde meslek formasyonu öğretiminin öğretim davranışlarına yansımaları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Guolla, M. (1999). Assessing the teaching quality to student satisfaction relationships: Applied customer satisfaction research in the classroom. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 7 (Summer), 87-97.
- Hopkins, K.D., Stanley, J.C. ve Hopkins, B.R. (1990). *Educational and psychological measurement and evaluation*. (7 Ed.). Prentice Hall. New Jersey.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: Tek Işık Web Ofset Tesisleri.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (22. Basım). Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Köseoğlu, K. (1992). *İlköğretime öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanı yeterliklerinin değerlendirilmesi*, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Murat, M., Aslantaş, H.İ., Özgan, H. (2006). Öğretim elemanlarının sınıf içi eğitim-öğretim etkinlikleri açısından değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26,3,263-278.
- Saraçoğlu, A. S., (1991). *Nitelikli öğretmen yetiştirme*. Eğitimde Arayışlar Sempozyumu, 81-85, İstanbul.
- Şen, H.Ş. ve Erişen, Y. (2002). Öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanlarının etkili öğretmen özellikleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 1, 99-116.
- Tezbaşaran, A. (1996). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Tük Psikologlar Derneği Yayınları. Ankara.